

Familierechtbank Brussel (Ned.), vonnis van 29 juni 2015

Adoptie – Na draagmoederschap – Bevoegdheid – Artikel 66 WIPR – Toepasselijk recht – Artikelen 67-70 WIPR – Binnenlandse of interlandelijke adoptie – Volle adoptie – Belang van het kind

Adoption – Gestation pour autrui – Compétence – Article 66 CODIP – Droit applicable – Article 67-70 CODIP – Adoption interne et internationale – Adoption plénière – Intérêt de l'enfant

Inzake de volle adoptie van:

V., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] (Oekraïne) op [...], wonende te [...] Grimbergen, [...]

en

S., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] (Oekraïne) op [...], wonende te [...] Grimbergen, [...]

Kandidaat-geadopteerden

door:

De heer I., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] op [...], wonende te [...] Grimbergen, [...],

Verzoeker, kandidaat-adoptant,
Bijgestaan door Mr. Aps, advocaat te 3001 Leuven, Ambachtenlaan 6

en waarvan de ouders zijn:

De heer S., van Belgische nationaliteit, wonende te [...] Grimbergen, [...]

Vader van de kandidaat-geadopteerde en echtgenoot van de kandidaat-adoptant
Die verschijnt in persoon

En

Mevrouw M., van Oekraïense nationaliteit, wonende te [...] (Oekraïne), wonende te [...]

Draagmoeder van de kandidaat-geadopteerden
Die niet verschijnt

Gelet op de volgende procedurestukken:

- het verzoekschrift tot volle adoptie, regelmatig naar vorm, neergelegd ter griffie van de jeugdrechtbank op 6 maart 2013,

- het attest van Kind en Gezin van 26 november 2012 waaruit blijkt dat verzoeker de voorbereiding heeft gevolgd zoals voorgeschreven in artikel 346-2 en 346-1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek;
- de in artikel 1231-4 Gerechtelijk Wetboek vereiste administratieve stukken, neergelegd samen met het verzoekschrift of in de loop van de procedure;
- het schriftelijk advies van het Openbaar Ministerie van 26 juli 2013, met het bijgevoegde politionele onderzoek om inlichtingen in te winnen omtrent de voorgenomen adoptie, conform artikel 1231.5 en 1231.7 Gerechtelijk Wetboek;
- de conclusies voor verzoeker neergelegd op de zitting van 18 oktober 2013;
- het tussenvonnissen van deze jeugdrechtbank Brussel van 21 maart 2014 waarbij een maatschappelijk onderzoek werd bevolen;
- de aanvraag tot verlenging van de termijn voor het maatschappelijk onderzoek, neergelegd op 5 mei 2014;
- het verslag van maatschappelijk onderzoek neergelegd ter griffie op 30 juni 2014;
- het schriftelijk advies van het Openbaar Ministerie van 29 oktober 2014;
- het P.V. van verhoor inzake adoptie dd 10 november 2014;

Op de zitting van 10 november 2014 werden in raadkamer gehoord,

- verzoeker, kandidaat-adoptant in persoon en zijn advocaat;
- de vader van de kandidaat-geadopteerden in persoon,

Van hun verklaringen werd proces-verbaal opgesteld;

Tevens werd gehoord, mevrouw I. Verbeeren substituut-procureur des Konings in haar mondeling advies, met mogelijkheid tot repliek door partijen;

De debatten werden gesloten en de zaak werd vervolgens in beraad genomen.

I. Feiten - Voorwerp van de vordering

1. De heer I. vordert in zijn verzoekschrift van 6 maart 2013 de volle adoptie uit te spreken door hem van V. en K., beiden van Belgische nationaliteit en geboren te [...] (Oekraïne) op [...].

2. De rechtbank herneemt hieronder de uiteenzetting van de feiten opgenomen in het tussenvonnissen van de jeugdrechtbank Brussel van 21 maart 2014.

"De heer I. is op [...] in het huwelijk getreden met de heer S.

Uit de debatten ter zitting is gebleken dat het koppel aanvankelijk via een interlandelijke adoptie hun kinderwens in vervulling wilde laten gaan.

Gezien dit in de praktijk zo goed als onmogelijk bleek, hebben zij uiteindelijk beslist om beroep te doen op een draagmoeder in Oekraïne, waar het draagmoederschap wettelijk geregeld is.

Op een niet nader bepaalde datum werd een draagmoederschapsovereenkomst afgesloten tussen de heer S. en mevrouw M.

Ingevolge deze overeenkomst werden op [...] te [...] (Oekraïne) de kinderen V. en K. geboren, op wiens geboorteakte zowel mevrouw M. als moeder, als de heer S. als vader worden vermeld.

Na de geboorte diende de heer S. bij de Belgische ambassade een visumaanvraag voor beide kinderen in, doch deze werd geweigerd omdat de geboorteaktes naar Belgisch recht niet konden worden erkend aangezien het draagmoederschap in België niet wettelijk geregeld is.

Hierop leidde de heer S. op 26 oktober 2010 een procedure in voor de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, waarin hij vroeg:

- In hoofdorde te horen zeggen voor recht dat de geboorteakten van de kinderen erkenning genieten in België als geboorteakten,
- In ondergeschikte orde te horen zeggen voor recht dat de betreffende geboorteakten minstens als authentieke akten gelden waaruit de vaderlijke erkenning van beide kinderen blijkt,
- Tevens te horen zeggen voor recht dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de voormelde akten dient over te schrijven in de registers van de burgerlijke stand.

Bij vonnis van de 7^e kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 6 februari 2012 werd in het kader van deze procedure het volgende beslist:

*“Zegt voor recht dat de geboorteakten dd 11 juni 2010 als rechtsgeldige authentieke akten gelden, waaruit de vaderlijke erkenning door verzoeker S. blijkt;
Zegt bijgevolg voor recht dat de ambtenaar van de burgerlijke stand van Grimbergen voormelde akten als dusdanig dient over te schrijven in de Registers van de Burgerlijke Stand.”*

Het openbaar ministerie berustte in dit vonnis.

Sinds 10 mei 2012 zijn beide kinderen ingeschreven op het adres van de heer I. en de heer S.

Op 6 maart 2013 leidde de heer I. onderhavige procedure in.

3. Het openbaar ministerie formuleerde op 26 juli 2013 een ongunstig schriftelijk advies met betrekking tot de binnenlandse adoptie van minderjarige. De rechtbank haalt hieronder enkele uittreksels aan uit dit advies:

“(…) Uit de omstandigheden blijkt dat verzoeker en zijn man in het buitenland op zoek gingen naar iemand die hun kindwens in vervulling kon laten gaan. Betrokkenen hebben blijkbaar 15.000 euro betaald voor het draagmoederschap.

Mijn ambt verwerpt deze praktijk van commercieel draagmoederschap ten zeerste en acht deze niet verzoenbaar met de Belgische openbare orde.

(…)

De omstandigheid echter dat het Openbaar Ministerie geen hoger beroep aantekende tegen de beslissing die de afstammingsband tussen de kinderen en S. erkent, belet geenszins dat mijn ambt thans nog steeds de toegepaste praktijk van commercieel draagmoederschap verwerpt, als zijnde in strijd met de openbare orde.

(…)

De toestemming van de wettelijke moeder ontbreekt. Overeenkomstig artikel 348.3 BW moet zij in beginsel haar toestemming geven. De moederlijke afstamming staat immers onbetwistbaar vast.

(...)

Mijn ambt betwijfelt bovendien ten stelligste of de voorgenomen adoptie kan worden geacht gegrond te zijn op wettige redenen. Zij is immers gestoeld op een praktijk van commercieel draagmoederschap, teneinde aan de kinderwens van een koppel tegemoet te komen.

Het blijkt anderzijds evenwel vast te staan dat zowel S. als de kandidaat adoptant het beste voorhebben met de kinderen en dat de kinderen een goede opvoeding genieten. De omstandigheid dat de rechtbank niet zou ingaan op het verzoek om de volle adoptie uit te spreken in hoofde van I., impliceert niet dat de goede band die er blijkbaar bestaat tussen de kinderen en I., aangetast wordt. Het zal enkel voor gevolg hebben dat de afstammingsband tussen de kinderen en I. niet officieel wordt vastgesteld, omdat I. en S. meenden gebruik te kunnen maken van commercieel draagmoederschap teneinde hun beider kinderwens te vervullen.

Besluit: in voornoemde omstandigheden lijkt de vordering niet gegrond."

4. In het tussenvonnis van 21 maart 2014 heeft de jeugdrechtbank een maatschappelijk onderzoek bevolen met het oog op de beoordeling van de geschiktheid van de verzoeker om te adopteren.

Het verslag van maatschappelijk onderzoek werd neergelegd op 30 juni 2014. De dienst voor maatschappelijk onderzoek besloot als volgt:

"Ondanks de complexe en langdurige zoektocht om als homokoppel een gezin te mogen vormen hebben zij er alles aan gedaan om hun kinderwens in vervulling te zien gaan. Zij vormen een hecht en stabiel gezin. De kinderen zijn biologisch verwant met de ene en het zou voor hen een meerwaarde zijn ook juridisch verwant te zijn met de partner. Voor het team wegen de protectieve factoren op ten opzichte van de risicofactoren. De kinderen zijn reeds vier jaar in het gezin en er is een grote openheid naar de afkomst van de kinderen.

Het team heeft wel bedenkingen bij het invullen van een kinderwens via draagmoederschap. Zo lang er in België juridisch niets geregeld is blijkt het toch een groot risico om via deze weg een kinderwens te vervullen. Men staat vaak niet ofte weinig stil bij de mogelijke gevolgen."

5. Op 29 oktober 2014 formuleerde het openbaar ministerie een tweede ongunstig schriftelijk advies na neerlegging van het verslag van het bevolen maatschappelijk onderzoek met betrekking tot de binnenlandse adoptie van minderjarige.

De rechtbank citeert dit advies hieronder:

"Mijn ambt handhaaft zijn advies dd 26.7.2013 behalve voor wat betreft de toestemming van de wettelijke moeder die thans op basis van de stukken in het dossier aanwezig schijnt te zijn. Het maatschappelijk onderzoek toont aan dat de feitelijke toestand bijzonder bevredigend kan worden genoemd doch de wijze waarop de verzoeker en zijn partner flagrant de wet hebben trachten te omzeilen; met name door beroep te doen op commercieel draagmoederschap wat strijdig is met de openbare orde, verhindert dat mijn ambt gunstig zou kunnen adviseren voor de gevraagde adoptie.

Besluit: ongunstig advies."

6. Verzoeker verwijst bij de behandeling van de zaak naar zijn eerder genomen conclusies en de toestemming van de draagmoeder tot adoptie, die nu, voor zoveel als nodig, voorligt. Het verzoek wordt gehandhaafd, met die wijziging dat nu gevraagd wordt te zeggen voor recht dat de kinderen voortaan de dubbele naam S.- I. zullen dragen.

II. De bevoegdheid - toepasselijk recht

7. Betrokkenen hebben de Belgische nationaliteit, de kandidaat-adoptant heeft zijn gewone verblijfplaats te België, in het arrondissement Brussel, te Grimbergen en de adoptie vindt plaats in België.

Rekening houdende daarmee:

- zijn de Belgische rechters bevoegd om de adoptie uit te spreken (artikel 66 Wetboek Internationaal Privaatrecht);
- is de rechtbank van Brussel territoriaal bevoegd (artikel 628,21° Gerechtelijk Wetboek);
- wordt de totstandkoming van de adoptie beheerst door het Belgisch recht (artikel 67 WIPR) en bepaalt dit recht ook de aard van de door de adoptie geschapen band en of de geadopteerd ophoudt lid te zijn van zijn oorspronkelijke familie (artikel 70 WIPR);
- is het Belgisch recht van toepassing op de vereiste toestemmingen (artikel 68 WIPR);
- en wordt de wijze van totstandkoming van de adoptie in België beheerst door het Belgische recht (artikel 69 WIPR).

III. Ten gronde

8. Draagmoederschap is in de huidige stand niet wettelijk geregeld in België.

(Zie in verband daarmee o.a. G. Verschelden, "De (on)mogelijkheid tot volle stiefouderadoptie na laagtechnologisch commercieel draagmoederschap" (noot bij Gent, 30 april 2012), TBBR, 2012/8, p. 374 e.v.; L. Pluym, "Adoptie na internationaal draagmoederschap" (noot onder Jrb. Antwerpen 22 april 2010), T.Fam, 2012/2, p. 45 e.v.; L. Pluym, "De invloed van draagmoederschap op adoptie" (noot onder Gent, 30 april 2012, T. Fam., 2013/6, p. 142 e.v.; L. Pluym, "Sociale werkelijkheid en belang van het kind primeren op internationaalprivaatrechtelijke bescherming van intern verbod op draagmoederschap" (noot bij EHRM, Labassee/ Frankrijk, arrest van 26 juni 2014 en noot bij EHRM, Mennesson/ Frankrijk, arrest van 26 juni 2014), T. IPR 2014/3, p. 183 e.v.).

Zoals al geopperd in voorgaande uitspraken in verband met adoptie na draagmoederschap (zie Jrb. Antwerpen 22 april 2010), merkt de rechtbank op dat het niet aan haar toekomt om de fundamentele beleidskeuzes te maken in de plaats van de wetgever. De rechtbank kan louter oordelen over de specifieke feitelijke omstandigheden in deze zaak, op grond van de bestaande interne wetgeving en relevante internationale regelgeving.

Interlandelijke of binnenlandse adoptie?

9. In se zijn noch de regels van binnenlandse adoptie, noch die in verband met interlandelijke adoptie afgestemd op een situatie zoals die zich hier voordoet, namelijk dat men na draagmoederschap in het buitenland, in België door middel van volle adoptie een afstammingsband wil creëren tussen de aldus geboren kinderen en de partner van de genetische/juridische vader van het kind.

Artikel 360-2, 1° BW voorziet dat de bepalingen betreffende de interlandelijke adoptie van toepassing zijn wanneer het kind vanuit de Staat van herkomst naar België werd overgebracht, hetzij na zijn adoptie in het herkomstland door een persoon/personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in deze Staat.

Artikel 360-1, 5° BW definieert de Staat van herkomst als de Staat waar het kind op het tijdstip van zijn adopteerbaarheid zijn gewone verblijfplaats heeft.

Verzoeker stelt dat er in deze zaak geen sprake is van overbrenging van de kinderen uit een ander land, vermits de kinderen reeds drie jaar in België verblijven en het dus zonder twijfel gaat over een interne stiefouderadoptie.

10. De rechtbank kan er moeilijk aan voorbijgaan dat deze zaak toch wel internationale aspecten kent. Het gaat hier met andere woorden niet over een "klassieke" binnenlandse (stiefouder)adoptie. Die internationale aspecten brengen evenwel niet automatisch met zich mee dat het hier om een interlandelijke adoptie zou gaan in de zin van de artikelen 360.2 e.v. BW.

De echtgenoten S.-I. hebben bewust gekozen om kinderen geboren te laten worden in het buitenland, Oekraïne, die met één van hen genetisch verwant zijn, en met de bedoeling dat ze dan nadien door de andere in België zouden geadopteerd worden. Hun komst naar België kan echter bezwaarlijk beschouwd worden als (louter) ingegeven door de adoptieplannen. Immers, de kinderen hebben de Belgische nationaliteit en zijn hun biologische en wettelijke vader, de heer S., die de Belgische nationaliteit heeft en zijn woonplaats en gewone verblijfplaats in België heeft, gevolgd naar België en ze verblijven nu ook wettelijk in België. De kinderen zouden door hem hoe dan ook naar België zijn gebracht, ongeacht de adoptieplannen, alleen al omwille van de biologische en juridische verwantschap met de heer S.

De internationale aspecten staan er daarom naar het oordeel van de rechtbank niet aan in de weg dat in deze zaak de bepalingen met betrekking tot een interne (stiefouder)adoptie worden toegepast. Deze bepalingen sluiten inderdaad het beste aan bij de feitelijke gegevens van de zaak.

De rechtbank merkt nog op dat ook het openbaar ministerie de adoptie hier als een binnenlandse adoptie beschouwt, zoals blijkt uit de aanhef van het gegeven schriftelijk advies.

Bijgevolg past de rechtbank hier verder de artikelen 343 - 356.4 BW toe.

De bekwaamheid en geschiktheid van verzoeker

11. Artikel 346-1 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de adoptant of de adoptanten die een kind wensen te adopteren hiertoe bekwaam en geschikt moeten zijn.

Adoptiebekwaamheid houdt een juridische beoordeling in van het vervuld zijn van alle wettelijke grondvoorwaarden voor adoptie. Deze worden omschreven in de artikelen 343 en 345, 1° lid Burgerlijk Wetboek. Verzoeker voldoet aan deze voorwaarden, in het bijzonder wat de leeftijd betreft.

Hij is dus bekwaam om V. en K. te adopteren.

12. Adoptiegeschiktheid houdt in dat de kandidaat-adoptant beschikt over de voor een adoptie vereiste sociaal-psychologische eigenschappen (zie artikel 346-1, 2° lid Burgerlijk Wetboek).

Vooraleer over de geschiktheid wordt geoordeeld moet de kandidaat-adoptant de voorbereiding hebben gevolgd die door de bevoegde gemeenschap wordt verstrekt. Verzoeker heeft hier het bewijs voorgelegd dat hij de vereiste voorbereiding heeft gevolgd.

Conform artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek wordt de adoptiegeschiktheid door de familierechtbank beoordeeld op grond van een door haar te bevelen maatschappelijk onderzoek. Het maatschappelijk onderzoek is niet verplicht indien de kandidaat-adoptant een kind wenst te adopteren dat met hem of haar of met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs overleden, tot in de derde graad verwant is of met wie hij of zij reeds het dagelijks leven deelt of met wie hij of zij reeds een sociale en affectieve band heeft.

In het tussenvonnis van de jeugdrechtbank te Brussel van 21 maart 2014 heeft de rechtbank verwezen naar de specifieke omstandigheden en voorgeschiedenis van het adoptie-project van betrokkenen. De jeugdrechtbank oordeelde dat in die omstandigheden de uitzondering van artikel 346-2, 3^e lid BW in deze zaak niet kon worden toegepast en dat wel degelijk een maatschappelijk onderzoek moest worden verricht omdat er anders over oordelen een volledige uitholling van de adoptiewetgeving zou betekenen.

13. In het gevoerde maatschappelijk onderzoek is met de betrokkenen besproken hoe ze tot hun keuze voor draagmoederschap in Oekraïne zijn gekomen, welke juridische en praktische moeilijkheden ze nadien ondervonden hebben om de kinderen naar België te kunnen brengen, en welke impact één en ander heeft gehad. Ze vonden het belangrijk om de draagmoeder vooraf persoonlijk te ontmoeten, hoewel het agentschap dat had afgeraden en ze hebben ook na de geboorte nog contacten gehad met haar, om te kunnen antwoorden op vragen van de kinderen waar ze vandaan komen. Ze hebben bewust gekozen voor Slavische voornamen voor de kinderen uit respect voor het land dat hen de kans gaf hun kinderwens te vervullen.

In het maatschappelijk onderzoek wordt verder beschreven hoe de kinderen opgroeien in hun gezin, in een warme sfeer met gepaste aandacht voor de beide kinderen, hoe ze zich praktisch organiseren en welke steun ze krijgen van hun sociaal en familiaal netwerk.

De rechtbank kan zich ten volle aansluiten bij de conclusie van de Dienst maatschappelijk onderzoek, dat de protectieve factoren opwegen tegen de risicofactoren. De rechtbank hecht er bijzonder belang aan dat er bij betrokkenen een grote openheid is naar de afkomst van de kinderen en dat er aan de draagmoeder op gepaste en natuurlijke wijze een plaats wordt gegeven bij het verdere opgroeien van de kinderen.

Bijgevolg beoordeelt de rechtbank verzoeker als geschikt om over te gaan tot de voorgenomen adoptie.

De toestemmingen

14. De heer S. geeft zijn toestemming tot een volle adoptie van de kinderen K. en V. bij zijn persoonlijke verklaring voor deze rechtbank op de zitting van 10 november 2014 in raadkamer, waarvan proces-verbaal is opgesteld (zie artikel 348.8 BW), dit zowel in zijn hoedanigheid van vader van de kinderen (zie artikel 348.3 BW) als in zijn hoedanigheid van echtgenoot van de kandidaat-adoptant (zie artikel 348.2 BW).

Van de kinderen zelf is gezien hun jonge leeftijd nog geen toestemming vereist (artikel 348.1 Burgerlijk Wetboek).

15. Vraag is of er verder ook nog de toestemming van de draagmoeder nodig is.

De draagmoeder van de kinderen is gekend. Haar gegevens zijn opgenomen in de Oekraïense geboorteakte van de kinderen.

Verzoeker stelt dat aangezien de Oekraïense geboorteakten door de Belgische rechter niet werden erkend an sich, maar enkel werden erkend als authentieke akte waaruit de vaderlijke erkenning door de heer S. van de beide kinderen blijkt, de Oekraïense geboorteakten volgens de Belgische rechter dus nietig zijn. Het betreft een definitief vonnis. Volgens verzoeker staat gezien de nietigheid van de Oekraïense geboorteakten, de moederlijke afstamming niet vast, zodat overeenkomstig artikel 348-3, laatste lid BW enkel de heer S. in de adoptie moet toestemmen.

De rechtbank kan die redenering niet volgen. Nergens in de motivering van het vonnis van 6 februari 2012 en in de motivering van het tussenvonnis van 7 november 2011 van de 7e kamer van de rechtbank van 1^e aanleg te Brussel, valt te lezen dat de Oekraïense geboorteakten van V. en K. in de Belgische rechtsorde als nietig zouden moeten beschouwd worden.

Wel integendeel, zoals blijkt uit volgende overwegingen uit het tussenvonnis van 7 november 2011 (nadat reeds overwogen was dat er zich geen probleem stelt op het vlak van de vormvoorwaarden en de authenticiteit van de geboorteakten):

"Naar huidig Belgisch recht is het de vrouw die van het kind bevallen is, die geacht wordt de juridische moeder te zijn; Ofschoon overeenkomstig de Oekraïense wetgeving het draagmoederschap geregeld is en wettelijk toegestaan, waardoor niet noodzakelijk de biologische moeder doch ook de wensmoeder als juridische moeder kan worden beschouwd, is er in casu geen tegenstrijdigheid met de Belgische wetgeving of Belgische openbare orde, gezien dame M., die onmiskenbaar de biologische moeder is ook als juridische moeder in de beide geboortecertificaten wordt vermeld. Het feit dat zij is opgetreden als draagmoeder ten voordele verzoeker doet daaraan geen afbreuk."

Voor zoveel als nodig maakt de rechtbank zich die overwegingen eigen. Op grond daarvan concludeert de rechtbank dat er geen beletsel is om de geboorteakte van de kinderen V. en K. in de Belgische rechtsorde te erkennen in de mate dat zij de moederlijke afstamming vaststellen van de kinderen ten aanzien van mevrouw M. (dit laatste is het patroniem), van Oekraïense nationaliteit.

In het schriftelijk advies van 26 juli 2013 beschouwt ook het openbaar ministerie de Oekraïense draagmoeder als wettelijke moeder, wiens toestemming tot de adoptie vereist is.

Aangezien de moederlijke afstamming van de kinderen dus wel degelijk vaststaat, is in principe haar toestemming tot de adoptie vereist.

16. Verzoeker legt thans een nieuw stuk voor in origineel, met een beëdigde vertaling en voorzien van een apostille. Het stuk werd ondertekend in het bijzijn van een notaris te [...] (Oekraïne), die de identiteit en de handelingsbekwaamheid van betrokkene heeft gecontroleerd.

In dat stuk verklaart mevrouw M. (opmerking: in het vertaalde document wordt een lichtjes andere schrijfwijze gehanteerd van de voornaam en het patroniem, maar dit is louter te wijten aan het omzetting van de naam in het cyrillisch schrift naar ons alfabet - er bestaat geen twijfel over dat het om dezelfde dame gaat), geboren op [...], wonende te [...]:

"ik, vrijwillig handelend, de Oekraïense taal begrijpend, gezond van geest en helder van geheugen, volledig de betekenis van mijn daden beseffend, verklaar hierbij mijn toestemming te hebben gegeven om mijn kinderen K. geboren op [...] en V. geboren op [...] te laten adopteren door de burger van België, heer I. Stad [...]"

Gezien alle omstandigheden van het geval, bestaat er geen redelijke twijfel over dat de draagmoeder aldus haar toestemming heeft betuigd met de volle adoptie van de kinderen door de heer I.

Er is in het kader van de overeenkomst van draagmoederschap weliswaar een som geld betaald aan de moeder, maar naar het oordeel van de rechtbank tast dit in deze zaak het vrije karakter van de gegeven toestemming niet aan. (Zie verder hierna). Er zijn overigens ook geen aanwijzingen dat de toestemming bekomen zou zijn door enige vorm van uitbuiting van een preciaire situatie van de draagmoeder, of van enige vorm van dwang.

De rechtbank aanvaardt dit stuk bijgevolg als een door de moeder op geldige wijze gegeven toestemming tot de volle adoptie van de betrokken kinderen, die beantwoordt aan de voorwaarden voor zo'n toestemming voorzien in artikel 348.8, 2° BW en 348.4 BW.

Voortgaande op het schriftelijk advies van 19 oktober 2014, aanvaardt ook het openbaar ministerie voormeld stuk als een geldig gegeven toestemming van de moeder.

Alle vereiste toestemmingen zijn hier dan ook voorhanden.

De overige grondvoorwaarden voor adoptie: wettige redenen - hoger belang van het kind - eerbiediging van de rechten van de kinderen?

17. De rechtbank heeft kunnen vaststellen dat verzoeker op een overwogen manier heeft gekozen voor een volle adoptie. K. en V. zijn minderjarige kinderen zodat conform artikel 355 Burgerlijk Wetboek een volle adoptie mogelijk is. De volle adoptie verleent aan de kinderen en zijn afstammelingen een statuut met dezelfde rechten en verplichtingen als ware het kind geboren uit de adoptant. De kinderen houden niet op om te behoren tot de familie van zijn vader, de echtgenoot van de adoptant. Zij oefenen het ouderlijk gezag over de persoon van de geadopteerde samen uit. (Zie artikel 356.1 Burgerlijk Wetboek).

18. Blijft de belangrijke vraag of de adoptie kan geacht worden te steunen op wettige redenen en in het belang van de betrokken kinderen te zijn en de fundamentele rechten die hen toekomen op grond van het internationaal recht te eerbiedigen.

Het openbaar ministerie argumenteert dat dit niet het geval is nu verzoeker en zijn partner flagrant de wet hebben trachten te omzeilen door beroep te doen op commercieel draagmoederschap teneinde aan hun kinderwens te voldoen, praktijk die volgens het openbaar ministerie strijdig is met de openbare orde.

19. Eén van de strekkingen in het debat in rechtspraak en rechtsleer rond de invloed van draagmoederschap op de mogelijkheid tot navolgende uitspraak van adoptie, is dat het oordeel over de adoptie moet worden geveld onafhankelijk van het draagmoederschap.

Het is die stelling die verzoeker hier verdedigt en waarvoor hij ook verwijst naar de beslissing van de jeugdrechtbank Antwerpen, van 22 januari 2010 (stuk 18 stukkenbundel verzoeker). Deze uitspraak werd ondertussen gepubliceerd o.a. in T. Fam. 2012/2, 43, met noot L. Pluym "Adoptie na internationaal draagmoederschap".

In haar noot bij dit vonnis ondersteunt auteur L. Pluym die strekking kernachtig op volgende wijze (T. Fam. 2012/2, p. 49 nr. 9):

"(...) Door de adoptie afhankelijk te maken van de (on)geoorloofdheid van draagmoederschap, voegt men m.i. een voorwaarde toe die de adoptiewetgeving niet bevat. Bovendien leidt dit tot een schending van artikel 2 IVRK, dat bepaalt dat de bij het verdrag aangesloten Staten de rechte in het verdrag moeten eerbiedigen en waarborgen voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie, ongeacht (o.a.) de geboorte en afkomst van het kind. Adoptie na draagmoederschap kan op wettige redenen steunen en in het hoger belang van het kind zijn, want ook in dat geval is het doel om ouders aan een kind te geven. De draagmoeder heeft immers niet de bedoeling om het kind op te voeden en te verzorgen. Daarom is de adoptie niet strijdig met de openbare orde en wordt ze ook niet afgewend van haar doel. Dit belet niet dat steeds nagegaan moet worden of aan de instellingsvoorwaarden van adoptie is voldaan."

20. De rechtbank sluit zich bij die overwegingen aan en maakt ze zich eigen: als in deze zaak aan alle voorwaarden van adoptie is voldaan, en kan besloten worden dat de adoptie in het hogere belang van de kinderen K. en V. is en hun rechten gerespecteerd worden, zou het een ongeoorloofde discriminatie uitmaken op grond van de geboorte, als het feit van het voorafgaand draagmoederschap die adoptie dan toch nog zou beletten. In de huidige stand van de wetgeving wordt adoptie na draagmoederschap niet uitdrukkelijk uitgesloten. Het voorafgaande draagmoederschap brengt dan ook geenszins automatisch met zich mee dat de adoptie niet op wettige redenen zou kunnen steunen. De redenen voor de adoptie in deze zaak worden hierna concreet onderzocht.

21. De juridische moeder van de kinderen heeft geen enkele intentie om de kinderen op te voeden en te verzorgen. De kinderen hebben dan ook slechts één juridische ouder (de heer S.) die zich in de dagdagelijkse praktijk om de kinderen bekommert op een liefdevolle wijze.

Hij heeft een echtgenoot (verzoeker, de heer I.) die zich op dezelfde wijze voor de kinderen inzet en die een affectieve en sociale band met hen heeft opgebouwd. Dat familiale leven kan juridisch beschermd worden door een afstammingsband te creëren via volle adoptie. De beweegredenen voor de adoptie bestaan dus niet enkel in de kindervens van het koppel, maar ook in de wil om de bestaande affectieve en sociale realiteit juridisch te beschermen. Zonder zo'n adoptie zou het familiale leven tussen verzoeker en de kinderen weliswaar nog in de feiten kunnen beleefd worden, zoals het openbaar ministerie oppert, maar dit zou een precair karakter blijven hebben. De heer I. zou geen ouderlijk gezag kunnen uitoefenen. In geval van echtscheiding of overlijden van de heer S., zou er geen duidelijk garantie zijn dat de kinderen verder verzorgd, opgevoed en onderhouden zouden kunnen worden door de heer I. Dat zou juist wel kunnen gerealiseerd worden door een (volle) (stiefouder)adoptie.

22. Uit de gegevens van deze zaak blijkt dat de betrokkenen niet zozeer de wetgeving rond interlandelijke adoptie hebben willen omzeilen, als wel de praktische moeilijkheden voor homokoppels om hun kinderwens via adoptie vervuld te zien, nu er weinig herkomstlanden zijn die open staan voor gezamenlijke adoptie door een homokoppel en zij niemand kenden in hun omgeving die om volledig altruïstische redenen voor hen wou fungeren als draagmoeder met begeleiding door een Belgisch fertiliteitscentrum.

De adoptie is op hier op zich zelf niet strijdig met de openbare orde.

23. De adoptie steunt in die omstandigheden naar het oordeel van de rechtbank wel degelijk op wettige redenen en is eveneens in het hogere belang van de kinderen.

24. Of het hier nu ging om zogenaamd laagtechnologische dan wel hoogtechnologisch (waarbij het embryo/kind dat de draagmoeder gedragen heeft, niet genetisch verwant is met de draagmoeder, door gebruikmaking van een donor-eicel) draagmoederschap, kan aan de hand van de stukken die in huidige procedure worden voorgelegd niet met zekerheid worden vastgesteld.

Verzoeker en de heer S. erkennen dat er een som geld is betaald aan de draagmoeder, welke 15.000 euro zou bedragen. Volgens verzoeker en de heer S. kan de betaalde som beschouwd worden als een vergoeding voor de medische kosten, ziekenhuiskosten, zwangerschapskledij, loonverlies en een forfaitaire vergoeding voor de risico's die elke zwangerschap met zich meebrengt.

Er werd dus blijkbaar een vergoeding betaald die hoger zou zijn dan de strikt medische en praktische kosten en uitgaven. Echter, een redelijke compensatie van het loonverlies en van de risico's die een zwangerschap met zich meebrengt, maakt nog niet dat de betrokkenen zouden gehandeld hebben met louter winstoogmerk. De rechtbank is van oordeel dat er in deze zaak geen aanwijzingen zijn dat de grens zou overschreden zijn tussen een vergoeding van de kosten en een redelijke vergoeding van het loonverlies en de risico's die een zwangerschap met zich meebrengt enerzijds en anderzijds de verkoop van of handel in kinderen (zoals bedoeld in artikel 351 BW als grond voor herroeping of herziening van de adoptie en in artikel 35 IVRK).

Evenmin zijn er in deze zaak aanwijzingen dat de medewerking van de draagmoeder bekomen zou zijn door uitbuiting van een preciaire situatie van betrokkene of door gebruik van enige uitoefening van dwang.

Daarom kan de adoptie ook geacht worden tot stand te komen met eerbied van de rechten die aan de kinderen K. en V. toekomen op grond van het internationaal recht.

Besluit

25. In deze zaak zijn alle voorwaarden voldaan om de adoptie te kunnen uitspreken. Het verzoek kan dan ook worden ingewilligd.

De naam

26. Verzoeker vraagt te zeggen voor recht dat de kinderen voortaan de dubbele naam S.-I. zullen dragen. De verklaring van verzoeker en zijn echtgenoot daarover werd geakteerd op het P.V. van verhoor inzake adoptie.

Overeenkomstig artikel 356.2, 3e lid BW, kan in geval van volle adoptie van het kind of van het adoptief kind van een echtgenoot of samenwonen, verklaren deze voor de rechtbank dat de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant zal dragen, ofwel één die is samengesteld uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Gelet op de verklaring van betrokkenen, zullen de kinderen K. en V. voortaan een familienaam hebben samengesteld uit de twee namen van de echtgenoten, S., gevolgd door I.

OM DEZE REDENEN, DE RECHTBANK,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gehoord het mondeling advies van mevrouw I. Verbeeren, substituut-procureur des Konings ter zitting van 10 november 2014,

Verklaart de vordering van verzoeker zoals geformuleerd in zijn verzoekschrift neergelegd op 6 maart 2013 en gewijzigd wat de naam betreft in de ter zitting aangepaste conclusies, ontvankelijk en gegrond:

Spreekt de volle adoptie uit
van V., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] (Oekraïne) op [...],
en van K., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] (Oekraïne) op [...]

door de heer I., van Belgische nationaliteit, geboren te [...] op [...], zijnde het kind van zijn echtgenoot, de heer S., met wie hij samenwoont te [...] Grimbergen, [...]

Geeft akte aan verzoeker en zijn echtgenoot partner van hun verklaring dat de kinderen voortaan een samengestelde familienaam zullen hebben, S. gevolgd door I.;

Laat de kosten van de procedure ten laste van verzoeker.

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare terechtzitting van de 253^e kamer van de Nederlandstalige Rechtbank van Eerste Aanleg Brussel, sectie Familierechtbank, op 29 juni 2015

waar aanwezig waren en zitting namen:

Mevrouw K. Van Der Borcht: alleenrechtsprekend rechter, familierechter,
Mevrouw A. De Cooman: griffier.

